



Slaný

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Slaný

Nadmořská výška: 277 m n. m.

Počet obyvatel: 14 825

Adresa URL: www.meuslany.cz

Okres: Kladno

GPS souřadnice: 50.230462N, 14.086944E

První pís. zmínka: 1239 (785 let)

PSČ: 274 53

Historie obce Slaný

Podle zprávy v kronice Václava Hájka z Libočan byla osada Slaný vrch založena roku 750 služebním knížetem Nezamysla jménem Holot, který pod horou našel slaný pramen a z popudu samotného knížete v jeho blízkosti založil osadu solnařů nebo solivarů. Důvod ke vzniku osady lze hledat také v souvislosti se starou obchodní cestou, která vedla ze směru Žatce a Loun ku Praze a je doložena archeologickými nálezy. Tady, nedaleko slaného pramene, u brodu Červeného potoka, zřídili ostrovští benediktini špitál a nejspíš roku 1136 tu postavili chrám sv. Gotharda.

Následně vzniklá osada se brzy stala místem trhovým a sídlem "cúdy slanské", přináležející kraji pražskému. První dochovaná písemná zmínka o Slaném je z roku 1239, v listině papeže Řehoře IX., která potvrzuje statky kladrubského kláštera v kraji slánském. Data o povýšení Slaného na město jsou dvě a sice 1295 a 1305, kdy král Václav II. na magdeburském městském právu vysadil město Slaný. V té době bylo také Slaný obestavěno hradbami a branami a stalo se městem hrazeným. V květnu 1371 vypukl na městském trhu požár, který zachvátil všechny domy na náměstí.

V nastalém zmatku ucpaly povozy a tlačící se lid brány tak, že v ohni zahynulo na 2 000 osob a popelem lehlo prakticky celé město. K jeho obnovení přispěl Karel IV., když městu propůjčil nové výsady a rozmnožil jeho příjmy.

Husitské války vtáhly město do proudu svých událostí od samého počátku, ale Slaný těžce doplatilo na spory vzniklé mezi Táboři a Pražany. Roku 1425, poté co se Slánští přiklonili k mírnější straně Pražanů, přitrhli ke Slanému Táboři spolu se Sirotky a po dvanáctidenním obléhání dobyli město zradou. Od té doby, až do bitvy u Lipan roku 1434 bylo Slaný městem táborským. Po porážce Táborů se Slánští společně s Lounskými a Žateckými poddali prozatimní zemské vládě. Jiří z Poděbrad si zavázal Slaný mnoha milostmi a byl tu ve velké úctě.

V letech 1461 - 1472 byly kolem města obnoveny hradby a postaveny některé brány a bašty. Roku 1482 utvořila města Žatec, Louny a Slaný brannou jednotu a v tomtéž roce byl ve Slaném konán sněm strany podobojí. Při událostech "šmalkaldského povstání" roku 1547 se aktivně účastnilo i město Slaný a bylo za to potrestáno ztrátou statků v 15 okolních vsích a pokutou 2500 kop grošů. Zdaleka ne všechny tyto příjmy byly Slanému později roku 1562 vráceny.

Snad nejvíce doplatilo město na události pobělohorské. Slánští se účastnili vzpoury roku 1618 a hostili ve svých hradbách rodinu "zimního krále" Fridricha Falckého. Svůj kalich hořkosti si pak Slaný muselo vypít skutečně až do dna. Královský místodržící Jaroslav Bořita z Martinic, pán na blízkém Smečně, využil bezohledně poskytnuté příležitosti k získání slánského panství. To mu bylo roku 1623 za 200.000 kop zastaveno a roku 1638 se stalo skutečným majetkem Martiniců. Během třicetileté války bylo



Slaný téměř zničeno. Ležíc na cestě z Německa k hlavnímu městu Praze bylo mnohokrát navštíveno Švédy, Sasy a císařskými vojsky, kteří strádající obyvatelstvo oloupili o vše cenné a co zbylo zničily několikeré požáry. Tři kříže byly vztyčeny na Slánské hoře za doby protireformace, jako důkaz úplného pokatolčení jeho obyvatel a připomínají dodnes doby nezměrného utrpení, kterým Slaný prošlo po Bělohorské bitvě. Nástupce Jaroslava Bořity z Martinic, Jiří Bořita, vrátil městu roku 1651 některé svobody a další z Martiniců, Bernard Ignác založil ve Slaném roku 1655 františkánský klášter a roku 1658 piaristickou kolej.

Od roku 1794 bylo Slaný opět svobodným městem. Krajské zřízení, které Slaný ztratilo ve prospěch Rakovníka bylo roku 1787 opět vráceno do Slaného. Od roku 1884 do roku 1918 město znovu zdobí název královské město Slaný a k tomuto názvu se město navrácí i po listopadové revoluci roku 1989.

